

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

РІК I. Ч. 13. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 19. січня 1942.

No. 13. Jersey City, N. J., Monday, January 19, 1942. Vol. I.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Американська Армія Стоїть Високо
Теж і Під Оглядом Освіти

Молоді американські хлопці, взяті по асентерунку, є правдоподібно назагал ліпше освічені, ніж яка інша армія в світі. Таке подає департамент війни Злучених Держав, який недавно дослідив освітній рівень мужчин, взятих до війська перед 1. липня 1941 року.

Більше як 90 відсотків закінчили повний курс початкової школи або й більше, а поверх 36 відсотків мають середню (гайскул) освіту або більше. З 2,000,000 зареєстрованих тільки 5 відсотків визнано не придатними, бо не відповідали освітнім вимогам (чотири роки початкової школи), встановленим департаментом війни.

Департамент війни виявляє, що з 693,948 мужчин, прийнятих по асентерунку до військового вишколу, перед останнім дніщем, 32 відсотки закінчили початкову школу, сім відсотків — перший рік середньої школи, дев'ять відсотків — другий рік, сім відсотків — третій та 23 відсотків закінчили середню школу. Щодо вищої освіти, знайдено, що чотири відсотки покінчили перший рік каледжу, три відсотки — другий рік, один відсоток — третій рік, чотири відсотки закінчили повний курс каледжу та один відсоток тих, що покінчили ще дальші студії.

ЧОТИРИ СИНІ В КАНАДІЙСЬКІЙ
АРМІЇ

Канадійський „Новий Шлях” з 7. січня 1941. р. подає, що українець п. Микола Ковбель має аж чотири сини в канадійській армії. Сам батько є залізничним робітником і походить із Борщева, Західна Україна. Олекса Ковбель, 19 років є сержантом артилерії, тепер в Новій Шкотії, Йосип Ковбель, літ 23, є капітаном артилерії в Кінгстон, Онт., Юрко Ковбель, літ 21, є летуном та перебуває тепер у Вінніпегу, вкінці Іван Ковбель, літ 23, є артилеристом та перебуває тепер в Англії. Батько є надзвичайно гордим, що може післати аж чотириох синів на оборону власної батьківщини.

ПОМЕР А. РОЗЕНКРАНЦ
В ВАРШАВСЬКІЙ ТЕТТО
СТОКГОЛЬМ. (Ройтер).

„Краківські Вісті” повідомляють, що в варшавському тетто помер на п'ятнистий тиф Ахіль Розенкранц, б. шеф департаменту міністерства скарбу Польщі та автор ряду наукових праць.

УКРАЇНСЬКІ АРТИСТИЧНІ
РОБОТИ

САСКАТУН (Саск., Канада). — Заходами Українського Жіночого Товариства відбулася в суботу 20. грудня 1941. р. в Кінг Джордж Хотелі продаж українських артистичних виробів в злучі з чайним прийняттям.

Гості, що дещо спізнилися, застали всі річи на виставі розпродані. Були там гарні ручно вишивані льняні річи, що представляли різні десени в українських селах. Декотрі річи на виставі походили зі збірки українського музею. Були там старинні примірники чудової роботи монахинь в Старому Краю.

Гостям на прийнятті дуже подобалися українські печива, колачі, медяники й тісточка. Таке культурне приміяття та показ українських артистичних виробів зробили гарне враження на запрошених гостей.

„Карпаторусский” Легіон в Росії

Московська ньюйорська газета „Новое Русское Слово” з 10. січня 1942. р. пише, що до сторони німецької армії в Росії бореться також т. зв. „карпатський” легіон, що стоїть під командою московських царських старшин та начисляє 35,000 людей. Цей

легіон, як пише згадана газета, є „анти-український”, бо його члени рекрутуються з мадяронів, себто з тих елементів в Карпатській Україні, які завзято поборюють український національний рух, а піддержують мадяронство. Згоду на створення такого „карпаторусского” легіону дала не тільки Мадярщина, але також Німеччина. На чолі легіону стоїть ген. Николай Ігнацький з Мукачева, а членами його штабу є майор Іван Мишко із Севлюша, Петро Йосифович Кадар із Хусту та Іван Федорович Савко із Севлюша. Фактичним батьком того легіону є д-р С. А. Фенчик, відомий запроданець Карпатської України та мадярський виступник. Він є депутатом будапештського парламенту, „вождем і автором по всім національностям Руси”.

„Новое Русское Слово”, яке черпає свої інформації з листа якогось Петра Довгуна, видрукованого в одній з московських фашистських газет в Європі, ще подає, що з мадярами співпра-

Українець -- Ранений Підчас
Нападу На Перл Гарбор

„Йонгстаун Віндікейтор” з 12. січня 1942. подає знімку Івана Філя з маленькою дочкою Марією, як обидвоє їдять сніданок, зазначаючи під знімкою, що це є фотографія американського моряка, першої воєнної жертви з міста Йонгстаун, Огайо.

МАЮТЬ ЗАБИРАТИ ПОЛЯКІВ
ДО БОЛГАРІЇ І ГРЕЦІЇ

ЛОНДОН. — Польські урядові кола подають згідно з донесеннями, що німецька окупаційна влада взялась за цілковите „очищення Вихідних Кресів” з польських елементів. Ця „чистка” має відноситись до Волині, Полісся і воєвідств, що обіймали білоруські й польські землі, що були під Польщею. Згадана пресова агенція подає, що поляків забирають з міст і сіл і виселяють їх аж до Болгарії й Греції, де аживають їх до будови укріплень. Помешкання по так відставлених поляках признаються на квартири для нацистського війська, що вертає з советського фронту. Далі кажеться, що між поляками є щораз більше самогубств, та що є випадки, що навіть самі німці бунтуються проти насильств, докучуваних на польським населенні.

Далі пишеться, що згаданий моряк походить з українського роду і перебуває тепер у своїх родичів „на вакаціях”, себто виліковується від ран, що їх одержав підчас корабельної експлозії дня 7. грудня 1941. року, коли то японці напали в зрадливий і підступний спосіб на морську базу в Перл Гарбор в Гаваях. Іван Філь був першим кухаром на однім з американських кораблів, що стояли в Перл Гарбор. Моряк, як подає газета, не хоче подати ближчих даних про експлозію, ні теж не хоче назвати корабля, що в цілком зрозуміле. Має рани на плечах, грудях і голові. Але це його не турбує, бо заявляє, що готується скоро до повороту, щоб „пимститись на японцях”. З розмови з ним пізнати, що його корабель брав участь у битві.

Іван Філь служить в маринарці вже 11 років. Теперішня його „відпустка” є перша за останні два роки. Має жінку і дочку, що має 5 років. Дуже радий з відвідин родини, а зокрема з „українських справ”, які, як подає часопис, приготував йому мама.

СПАЛЕНА УКРАЇНА

Бритійський часопис „Мілінар” подає, що приходять точні вістки про хліборобське знищення України. Нема машин, нема худоби, поля незасіяні. В осені засіяно всего 5-7% землі, а решта стоїть облоєм та жде весни. Засіву для весни нема й не знати, звідки його взяти. Котре збіжжя не знищене, те вивезене в гліб Росії. Навіть західні області України лишилися без зерна. Стільки подає журнал за шведським кореспондентом лондонського „Таймсу”. Мимоволі насувається думка: Чим жеж живе многострадалне населення України в цю страшну зиму?

НІМЦІ ВІВЕЗЛИ ВСІХ ЖИДІВ
З ЛУЦЬКА

СТОКГОЛЬМ. (Ройтер). — Німецькі окупаційні війська вивезли всіх жидів з Луцька у невідомому напрямі. Як відомо в Луцьку до часу розбиття Польщі, було велике число житів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.

**Заява Президента в Справі
Приняття на Працю Чужинців**

Я глибоко стурбований зростаючою кількістю донесень про звільнення працевлаштування робітників, яким випало бути чужинцями або навіть громадянами чужинецького роду. Це є дуже поважна справа. Це є одне, щоб о-

берігати американську індустрію, зокрема оборонну індустрію, від саботажу, а зовсім що іншого викидати з праці чесних та лояльних людей, які хоч народились за границею, є ширими патріотами.

Така політика є нерозумна і несправедлива і в обох випадках іде на руку ворогам американської демократії. Звільненням лояльних, працездатних робітників просто тому, що вони родились за границею, чи тому, що їх імена „звучать по чужому“, як і відмовою прийняти на працю таких мужчин чи жінок, працевлаштувачі викликають теневі довіри та розєднання, яким наші вороги розраховують нас перемогти.

Пам'ятайте нацистичну техніку: „натравлювати расу проти раси, релігію проти релігії, упередження проти упередження. Діли й завойовуй!“

Ми не сміємо того допустити тут. Не сміємо забувати, що ми

обороняємо: свободу, гідність, справедливість. Не можемо допустити до економічного нищення праці всіх лояльних та патріотичних громадян і не-громадян в обороні нашої країни та наших свобод.

Закликаю всіх приватних працевлаштувачів держатись здорової політики у відношенні до чужинців і громадян чужинецького роду, та пам'ятати, що сини „чужинців“, яких вони позвільнювали, можуть бути поміж тими, що боролися й борються так гідно в Перл Гарбор та на Філіппінах.

Нема закону який забороняє би прийняття на працю чужинців, за виключенням спеціальної оборонної праці таємного характеру. Та навіть для такої праці працевластець може найняти чужинця за дозволом департаменту війни та флоту.

Френклін Делано Рузвельт.

**МУСИМО ЗДЕРЖАТИ ЯПОНЦІВ
— КАЖУТЬ АВСТРАЛІЙЦІ**

СІНГАПҀР (Малаяйський Півострів). — „Витримати, за всяку ціну витримати!“ — оце денний приказ ген. Г. Гордона Бенета, головнокомандуючого австралійськими військами в Малаяї. Цей приказ не є лиш приказом, він перемінюється в твердий чин, бо австралійці вправлені до боротьби в джунглях, знають, як давати собі раду з японцями. В інтерв'ю з журналістами, ген. Гордон Бенет так висловився про своїх вояків: „Вони знають, що завдання перед ними нелегке; але вони не бояться, вони виконують його бездоганно. Перед ними є ворог, якого вони ненавидять та яким мерзяться, вони знають кожний його підступ, його трюк. На кожний відступ японців австралійці відповідають проти-відступом“.

БАТЬКО Й ДВА СИНИ**В КАНАДІЙСЬКІЙ АРМІЇ.**

Канадійський „Український Голос“ з 14. січня б. р. подає знімки трьох вояків канадійської армії, всі українського походження, що представляють батька і двох синів. Це Ілько Савіцький (батько), сержант, років 49, а далі Іван Савіцький (син), сержант-інструктор, що бере старшинський курс, років 27, та Василь Савіцький (син), років 25, капраль, служить в Англії.

ПРОЛИВАЮТЬ КРОВ...

Погиб у бою сержант-пілот Петро Вітик з Брендону (Канада), одинокий син своїх батьків, виходців з України. Тиждень перед смертю було його ім'я відзначене за відвагу під час бомбового налету на Бульонь (Франція).

Канадійська листа втрат з 6. січня б. р. подає як тяжко ранених таких трьох українців: Петро Таско з Роніменд, Саск.; сигналіст Осип Базюк з Остин, Ман.; і Михайло Сорока з Груп, Пенсильвенія.

**НАДІЮТЬСЯ, ЩО ІСТОРІЯ ЗНОВУ
ПОВТОРИТЬСЯ З УКРАЇНОЮ
І НІМЦЯМИ**

„The Scottish Geographical Magazine“ з 3. листопада 1941. подає огляд про книжку „The Ukraine“, яку написав W. E. D. Allen. Замітне те, що в згадці зазначається, що пересічний британець майже нічого не знає про Україну та її історію, хоч так є, що тепер майже кожний думає про цей край. Далі згадується, як німці заняли Україну минулої війни та як український нарід визволився з-під їхнього панування, що додає охоти думати, що те саме станеться знову.

**КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРО
УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНІСТЬ**

Канадійський „Український Голос“ з 7. січня, ц. р. подає, що в дні від 25. грудня 1941. р. до 1. січня 1942. р. відбулися в Едмонтоні й Саскатуні зїзди Союзу Українців Самостійників, на яких винесено ряд резолюцій, а між ними також й резолюцію про українську державність. Нона звучить:

„Тому, що українське питання є одним з головних питань, які мусять бути розв'язані, щоб запевнити мир в Європі, й тому, що український нарід не бажає вимагати для себе більше прав і привилеїв ніж для інших народів, і тому, що він бажає жити в мирі й гармонії зо своїми сусідами та уживати такого самого степеня свободи як вони мають;

Хай буде постановлено, що по думці цього зїзду, український нарід в своїх етнографічних межах повинен дістати повну свободу й самостійність, як суверенна держава. Та колиб під час надходячої реорганізації Європи вважалося якусь систему федерацій за побажану й конечну для осягнення трівого миру, то усі й неподілені українські території повинні творити одну одиницю в такій федерації на рівних умовах з усіма іншими державами-співниками в тій федерації;

І далі хай буде постановлено, що тільки принципи демократії можуть творити основу для такої перебудови Європи та розв'язки українського питання“.

Ці резолюції рішено переслати до відома канадійському урядові.

НЕГАЙНО ДО ОБОРОНИ КРАЮ!

Кожна мінута дорога. Вона мусить бути використана на те, щоб війну скінчити якнайскорше й її виграти. Кожний і кожна з нас може причинитись до цього, щоб так сталося, що є нашим гарячим бажанням. Тому переходім негайно від побажань — до діл. І таки зараз закупім бонд краєвої оборони, або хоч стемпси. Купім те, на що нас стати. Тим поможемо обороні краю і виграній, а разом вложимо гроші в таке місце, яке є нині найсолідніше й найпевніше на цілм світі.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ з практикою для домашньої праці. Приватний дім, двоє шкільних дітей. Платня на початок \$50. Власна кімната. Вимагає рекомендаційних листів. Голоситись:

Mrs. SCHULMAN,
972 E. 24th St., Brooklyn, N. Y.
Tel.: ESplanade 7-7311

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ

МЕБЛІВ

GRAND CIRCLE
UPHOLSTERING CO., Inc.
2469 WEBSTER AVENUE

Near 188th St.

BRONX, N. Y.

Telephone: FOrdham 5-4665.

Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевій ціні.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіз крові для подружжого салодства.
● Гемороїди й жєлєзи лікуєтєся без операції.

223 SECOND AVENUE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюроскоп. — Екзамінація \$2.00.

**ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК**НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
Й ОКОЛИЦЮ**МИХАЙЛО
НАСЕВИЧ**

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

**МИРОН
ЛИТВИН
І СИН**

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

Main Office:

383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія):

969 South Broad Street,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

**ПЕТРО
ЯРЕМА**

УКРАЇНСЬКІЯ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.),
BRONX, N. Y.
Tel.: MEIrose 5-6577

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною металеву труною, двома явтами, караваном, бальсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з внімком одіня й належитостей за церковну відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN

433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4648